

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno studenta: Jana Lambertová

Název práce: Analýza funkčního modelu Otevřeného archivního informačního systému (OAIS).

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Dvořák

Oponent: Mgr. Radek Pokorný

Obor studia: Veřejná správa a spisová služba

Povinná kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení			
	1	2	3	4
Formální úprava a náležitosti práce	☐	☐	☒	☐
Logická stavba a členění práce	☒	☐	☐	☐
Jazyková a terminologická úroveň	☐	☐	☒	☐
Náročnost tématu na teoretické znalosti	☒	☐	☐	☐
Náročnost tématu na praktické dovednosti a na čas	☐	☐	☒	☐
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití	☐	☐	☒	☐
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)	☐	☒	☐	☐
Práce s literaturou (citace, poznámky)	☐	☐	☒	☐
Práce s prameny (využití, citace, poznámky)	☐	☐	☒	☐
Vymezení cíle a jeho naplnění	☐	☐	☒	☒
Vlastní přínos studenta	☐	☐	☒	☐
Využitelnost výsledků práce v teorii nebo v praxi	☐	☐	☒	☐

Dílčí připomínky a náměty:

Autorka se nevyhnula řadě překlepů, drobným i vážnějším gramatickým chybám, velmi často chybuje v dělení vět. Ani grafická stránka není zcela v pořádku, v citacích nejsou opraveny automatické opravy na velké S. u zkratk stran, mění se obsah informací u citací ze stejného zdroje, u některých odkazů chybí odkaz na konkrétní stránku či jejich rozsah, nebo jsou nedostatečné (12, 22, 24, 26, 27, 58, 59 ad.). U některých obrázků zcela chybí popisky, nebo jsou velmi obecné, odkazy na jejich zdroj jsou pak uvedeny v souvisejícím textu, což je nepřehledné. V úvodní části zpracovatelka uvádí, že „V textu jsou použity obrázky s anglickým textem z důvodů toho, že jsou všeobecně používány a pro všechny srozumitelné.“. Avšak používané obrazové přílohy jsou v citované české technické normě ČSN ISO 14721 k dispozici a tudíž je vhodnější použít jejich českou podobu z překladu normy, která pomohla stabilizovat i českou odbornou terminologii. Na str. 10 autorka přebírá ohledně definice základních pojmů digitální (elektronický) dokument bez dalšího terminologii kolegy Cubra, avšak ta je již poněkud starší a zároveň přeci jen více spjata s knihovnickým prostředím. Práce je zaměřena na oblast archivnictví, v níž není důvod oddělovat pojem digitální dokument od pojmu

elektronická archiválie, jedná se jednoznačně o navazující vývojové fáze komplexního životního cyklu digitální archiválie, nikoliv o odlišné kategorie. Rozhodně zde však měla být více akceptována dobře dostupná legislativní terminologie oboru archivnictví. Autorizovaná konverze není jedinou možností, jak důvěryhodně převést analogový dokument na digitální v prostředí elektronické spisové služby. Časový přechod ve větě „Doposud neexistovala žádná obecná terminologie oboru, chybí systémy pro výkon digitální archivace a hlavně neexistuje konceptuální model pro digitální dokument.“ (str. 13) při popisu historické situace před vydáním první verze stabilizované normy ISO 14721 však naznačuje, že tento stav platí i dnes, což není zcela pravda. Věta „Existuje i jeho archivní podoba PDF/A, PDF/A2, PDF/A určená k archivaci a pro účely dlouhodobé ochrany“ (str. 20) nedává smysl, všechny verze normy PDF/A jsou určeny k dlouhodobému ukládání. Žel nejsem autorem technické podpory Archivnictví a spisová služba vydané doc. Sulitkovou na FF UJEP, jak je tvrzeno v oddíle Literatura, jen spoluautor dvou částí. Pokud je v seznamu literatury citována norma, je lepší ji citovat přímo, nikoliv přes sekundární stránky (*Reference model for an open archival information system (OAIS)* [online].). Současná platná verze metadatového standardu PREMIS je ve verzi 3, nikoliv 2.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Zvolené téma se soustředí na problematiku dlouhodobého ukládání digitálních dat formou institucionálních digitálních archivů, což je téma opravdu velmi aktuální, zajímavé a rozhodně pro bakalářskou práci nelehké. Práce je členěna logicky a přehledně.

V první teoretické části kapitolách 2 až 4 se zpracovatelka snaží popsat základní pojmy a model OAIS. Autorka se spoléhá na leckdy starší literaturu a neověřuje její poznatky ani tam, kde je toto ověření snadné, a to zvláště v kapitole 2, která je úvodem do problematiky. Popis dané problematiky není zcela převeden do reality českého archivnictví, v literatuře není uveden Národní standard pro elektronické spisové služby, který je zdrojem české verze SIP balíčku a přináší řadu terminologických upřesnění. Na str. 19 je zmíněn, avšak v příslušném odkazu je citace platné vyhlášky o podrobnostech výkonu spisové služby. Zpracovatelka však na stejné stránce zcela pominula konkrétní formu formátové normalizace, kterou u nás zmíněná vyhláška zavedla ve formě výstupních datových formátů. Místo toho zde uvádí obrázek z článku kolegy Bernase z roku 2009, který však již byl překonán v roce 2012. V dalších dvou částech dávala ke své škodě mnohdy zbytečně přednost popisu konkrétních částí normy OAIS pomocí literatury. V částech, kde pracuje přímo s normou a odkazuje do ní, je text lepší a přehlednější, prokázala v těchto částech schopnost práce se základním textem.

Zásadní část práce měla být v kapitole 5 a 6. V páté části není ještě akceptováno české archivní prostředí a je opět obecnější, bylo by vhodnější zde uvádět odkazy na konkrétní softwary a projekty, které jsou většinou dobře dostupné a je možné tedy i sledovat jejich případný vývoj po časovém úseku, které pokryla zvolená literatura.

V šesté kapitole se autorka snažila zohlednit české prostředí a popsat konkrétní problémy. Pracuje již i s platnou legislativou a citované články, i když opět starší, jsou práce z oblasti českého digitálního archivnictví. Nicméně zde překvapivě nezazní, že zatím u nás jediný provozní digitální archiv, který zpracovatelka v mnoha částech textu zřejmě popisuje, je Národní digitální archiv resp. Národní archiv. Čekal bych, že autorka navštíví toto pro oblast digitálního archivnictví klíčové pracoviště, nebo jiné archivy, které připravují implementaci modelu OAIS v rámci své zamýšlené akreditace digitálního archivu, a bude vyvažovat nedostatek literatury konkrétními poznatky. Pokud tak učinila, nezanechalo to na jejím poznámkovém aparátu stopy, nejsou ani odkazovány současné informace poskytované na stránkách NA o projektu národního digitálního archivu, které by popisem nasazených nástrojů vhodně doplnili text. To nakonec poněkud zeslabuje závěry, ke kterým dochází.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku dobře.